

ISSN:1306-3111

e-Journal of New World Sciences Academy
2012, Volume: 7, Number: 4, Article Number: D0111

NWSA-FINE ARTS

Received: June 2012

Accepted: September 2012

Series : D

ISSN : 1308-7290

© 2010 www.newwsa.com

Şebnem Yıldırım Orhan

Gazi University

s.y.orhan@hotmail.com

Ankara-Turkey

**YETİŞKİN ÖĞRENCİLERE UYGULANAN AMATÖR ÇALGI EĞİTİMİNDE KARŞILAŞILAN
SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ**

ÖZET

Bu çalışmada, 22 yaş sonrasında müziğe amatör olarak eğilen yetişkin öğrencilerin eğitimleri esnasında karşılaşılan fiziksel ve psikolojik sorunlar ile bu sorunların çözümleri üzerinde durulmaktadır. Araştırma, genel tarama modelinde betimsel bir çalışma olup; nitel verilerin elde edilmesinde kaynak tarama yöntemi kullanılmış, nicel verilerin elde edilmesinde ise yetişkinlerin görüşlerini tespit etmeye yönelik olarak anket uygulanmıştır. Yetişkinlerin çalgılarını çalarken kemik ve kas ağrılarından olduğu, ders dışı sohbetlerin psikolojilerini olumlu etkilediğini, ders dışı sohbetler ile öğretmenleri ile daha yakın ilişki kurdukları, bu yakınlığın ders stresini azalttığı ve çalgıdaki rahatlıklarını arttırdığı görüşünde oldukları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Müzik, Çalgı Eğitimi, Amatör Çalgı Eğitimi, Yetişkin, Yetişkin Eğitimi

**THE PROBLEMS ENCOUNTERED AND SOLUTION SUGGESTIONS IN AMATEUR
INSTRUMENT TRAINING APPLIED FOR ADULT STUDENTS**

ABSTRACT

In this study, it is discussed the physical and psychological problems and its solutions in the training of the amateur students who have started in music after 22 years old. The research is a figurative study in general scanning model; in order to determine adult's opinions, in the acquiring of the qualitative data it is used source scanning method, in the acquiring of the quantitative data, it is used survey technique. It is determined that the adult students have muscle and bone pain while playing the instrument, affected positively while chatting with the teacher, close communication decreases the stress and increases the comfort while playing the instrument.

Keywords: Music, Instrument Teaching, Amateur Instrument Teaching, Adult, Adult Training

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

1.1. Müziğin İnsan Yaşamındaki Yeri

(The Place of Music in Human Life)

Müzik, insanın anne karnındaki ilk günü ile başlar ve ölümünün ardından devam eder.

Müzik, insan yaşamının her evresinde yer alan, onsuz olunamayan bir olgudur. Birey olarak insan, bebeklik döneminde ninnilerle; erken çocukluk döneminde sayışma, tekerleme, müzikli masal ve oyunlarla; geç çocukluk ve gençlik dönemlerinde türkü, şarkı, marş ve başka çeşitli müziklerle yoğurulur, yetişkinlik ve yaşlılık dönemlerinde de yaşamının önemli bir bölümünü müzikle doldurur, müzikle geçirir (Uçan, 2005:12).

Müzik, birey olarak insanın duygusal ve düşünsel dünyasına hareket getirir. İnsanın kendisini tanımasına ve kanıtlanmasına, duyguların inceltilmesi ve yüceltilmesine, düşündürüp duygulandırılmasına olanaklar açar (A.Say; 2002:19). "Din dışında idealist uyuşturucuların en güçlüsü müziktir" (Lull, 2000:7).

1.2. Eğitim, Müzik Eğitimi, Amatör Müzik Eğitimi, Çalgı Eğitimi (Education, Music Education, Instrument Training, Amateur Music Education)

Eğitim, sosyal hayatın sürekliliğini ve kültür naklini sağlaması yanında; bilgi, davranış ve kabiliyetlerin de geliştirilmesi ve kazandırılması için sürekli faaliyetler dizisidir (Yoncalık, 2004:81).

Eğitim sadece okullarda verilen eğitimle sınırlı olan bir kavram değildir. Eğitim yaş ve mekana bağlı olmayan ve insanın tüm yaşamı boyunca devam eden bir süreçtir.

Müzik eğitimi, bir müziksel davranış kazandırma veya bir müziksel davranış değişikliği oluşturma sürecidir. "Bireysel, toplumsal, kültürel ve ekonomik işlevlerinin insan yaşamındaki yeri ve önemi nedeniyle ki müzik, hem etkili bir eğitim aracı, hem de önemli bir eğitim alanı haline gelmiştir" (Uçan, 2005:8). Müzik eğitimi, genel müzik eğitimi, amatör (özengen) müzik eğitimi ve mesleki (profesyonel) müzik eğitimi olarak üçe ayrılabilir. Genel müzik eğitimi, müzikle ilişkisi ne olursa olsun herkes için gereklidir ve herkese yöneliktir. Özengen müzik eğitimi, müziğe olan ilgisi, isteği ve yatkınlığı olup müziği kendisi için bir düşkü (hobi) alanı olarak seçenlere dönüktür. Mesleki müzik eğitimi ise müziğe üst düzeyde yetenekli olup müziği kendisine bir iş, meslek, ciddi- sürekli uğraş, görev alanı veya çalışma alanı olarak seçenlere- belirleyenlere yöneliktir (Uçan, 2005:8).

Amatörlere yönelik müzik eğitimi, müziğin belli bir dalında kendisini geliştirmek isteyen kişilere etkin bir müzikal katılım ve doyum sağlayan ileri müziksel davranışlar kazandırmayı amaçlar. Bu eğitim zorunlu değildir, tam tersine, bireylerin kendi isteği, ilgisi ve yatkınlığından yola çıkılarak onlara fırsat ve olanak sağlamayı öngörür. Gelişkin ülkelerde amatör müzik eğitimine katılan insanların geniş kitleler oluşturduğu görülür, bu nedenle onlar toplumun "müzikal gövdesi" kabul edilir (Say, 2002).

Fenmen amatör müzik eğitiminin önemi ve gerekliliği üzerine şunları söyler; "Bir ülkenin müziği hiç kuşkusuz ki profesyonel müzikçilerin ellerinde yaşam bulur ve gelişir. Ama amatörlerin katkısını da küçümsemeyelim. Bu düşüncesiyle sanat yaşamına atılıp her şeyini ona hasredenler olduğu gibi, çevresini sanatsever bir düzeye yükseltmiş nice amatörler de vardır. Amatörlük ciddiyet düşmanı

değildir; kayıtsızlık ve disiplinsizlikle ilgisi yoktur. Bu kapsama giren müzikçiler profesyonellerden de fazla zevk sahibi olabilirler. Bu iki kategori arasındaki fark, sanat tekniğini elde etmek için gerekli çalışmanın yalnız profesyoneller tarafından yapılabilmesindedir” Sanatı besleyecek olan unsurların başında amatör müzikçileri görür. “Sanat alanındaki yeni odaklar için amatörlere büyük gereksinim vardır. Büyük sanat ordusunun erlerini onlar oluşturur. Bir ulusun sanatsal düzeyi onlarla ölçülür” (Akt: Say, 1996;82). Ona göre amatör müzikle uğraşan bireyler, kıskanmaz, bencil olmaz, karakterli ve mükemmel insancıl duygularla yaşantısını sürdürür (Türkmen, 2010).

Çalgı eğitimi, herhangi bir çalgıyla ya da çalgılarla yapılan, bireyi çalgı aracılığıyla yetiştirme, geliştirme, müzik alanında ve müziksel anlamlarda içeriği olan istendik davranışlar kazandırabilme eğitimi olarak nitelendirilebilir.

Çalgı eğitimi, insanın kendisini yakından tanıyabilmesi, var olan yeteneklerini anlayabilmesi, eğitim aracılığıyla mevcut becerilerini geliştirip, yeni beceriler elde edebilmesi ve bu sayede kendisini gerçekleştirebilme şansı veren bir uğraş olmasından dolayı müzik eğitiminin önemli bir koludur. Bireyin yaşamında, çalgı eğitiminin değişik işlevleri bulunmaktadır. Bu eğitimin, özellikle psikolojik boyutu bulunan bir eğitim biçimi olduğu söylenebilir. Sanatsal bir alan niteliğindeki müzik alanında, insanların müzik zevki edinmelerine katkı oluşturması, kişilik gelişimindeki etkili durumu, boş zamanları olumlu biçimde değerlendirme amacı taşıyan düşünceyi gerçekleştirmede en iyi araçlardan biri olmasından dolayı, çalgı eğitiminin kendine özgü yanları vardır (Uslu, 2006).

Çalgı eğitimi bireyseldir. Bireysel eğitimde kişiye özel yaklaşım geliştirebilmek oldukça önemlidir. Çevremizde aynı beden giyinen pek çok insan olsa da her 38 beden ya da 42 beden giyen kişinin ölçüleri aynı değildir. Nasıl ki terzi kişinin ölçülerine en uygun kıyafeti hazırlamak durumundaysa, çalgı öğretmeni de bir terzi gibi kişinin yeteneği, fiziksel özellikleri, ilgisi, yatkınlığı ve zekasına göre en uygun özel eğitimi vermelidir.

1.3. Yetişkin, Yetişkin Eğitimi, Yetişkin Çalgı Eğitimi (Adult, Adult Education, Instrument Education of Adults)

Biyolojik olarak yetişkin; üreyebilme yetisine ve becerisine ulaşmış bireyledir. Bu dönem ergenliğin ilk safhalarına karşılık gelir. Yasal olarak yetişkin; imza atabilen, başkasının iznine veya himayesine ihtiyaç duymadan yasal yükümlülüklerini yerine getirebilen, ülkemizde yasal yetişkinlik yaşı olan 18 yaşını bitirmiş kişilerdir. Sosyolojik olarak yetişkin; toplumda yetişkinlerin rollerini üstlenmiş ve tam zamanlı çalışma, oy kullanma gibi sosyal sorumluluklarını yerine getirebilen bireylerdir. Ülkemizde sosyolojik açıdan yetişkinlik, genelde yasal yetişkinlikten önce gerçekleşir. Psikolojik olarak yetişkinlik ise, özbeni gelişmiş, kendi yaşantısını kontrol edebilen ve yönlendiren, öz-güven ve öz-saygı olgularını hayatının her kademesinde kullanılan ve geliştiren bireylerdir (Gülbahar,2006).

Yetişkin (adult) sözcüğü Latince büyüme (adolescere) fiilinin geçmiş zaman ortacından türemiştir, dolayısıyla “yetişkin” bir kişi “büyümüş” bir kişi sayılır. Buradaki tanım sorunu, yetişkinin sadece fiziksel özellikler bakımından değil, psikolojik özellikler bakımından da dikkate alınması gereğinden doğmaktadır. Birçok toplumda yetişkinliğin başlangıcı, öğrenim yaşamını bitirmiş, tam-zamanlı bir

işe girmiş ve evlenmiş olmakla tanımlanmaktadır. Bununla birlikte, bir yetişkin olmak toplumun farklı kesimleri için çok farklı bir konudur. Üstelik yetişkinliğin kendisi de toplumdaki farklı yaş grupları için farklı anlamlara gelir (Onur, 2006:56).

Yetişkin; Yetişmiş, olgunlaşmış, (kız için) evlenme çağına gelmiş, kanunların belirttiği belli bir yaşı aşmış, toplumsal sorumluluklarını bilme durumunda olan genç, beden, ruh ve duygularından olgunluğa erişmiş olan kimse, gelişimin herhangi bir yönünde veya tümünde duraklama düzeyine erişmiş olan (TDK, 1998:2443).

Yetişkin eğitimi, yetişkin olarak kabul edilen bireylere verilen eğitimidir. Yetişkin eğitimi; "yetişkin kimselere yönelik eğitim ve öğretim programı"dır (TDK, 1998:2443).

Yetişkin, kendi iradesi ile ders çalışması, otokontrollü olması ve gelişmiş sorumluluk duygusu ile en ideal öğrencidir.

Yetişkinler öğrenme faaliyetine çok çeşitli nedenlerle başlayabilirler. Özellikle yeni beceriler kazanıp kişisel ve sosyal gelişimlerine yatırım yaparak boş zamanlarını üretken hale getirip iyi değerlendirmek isterler.

Pedagoji; eski Yunanca'da "paid" (çocuk)'dan gelir, çocuğun yönlendirilmesi ve yetiştirilmesi bilimine ve sanatına karşılık gelir. Andragoji; eski Yunan'da "adam" kavramına karşılık gelen "andras" kökünden gelmektedir. Pedagojik ve andragojik yaklaşımların bileşkesi ise, bireyi "yaşam boyu öğrenmeye (life-long education) hazırlamak bilimidir (Gülbahar, 2007).

Küçük yaşlarda çalgı öğrenen bireyler farkında olmadan öğrenirler. Neyi hangi sebeple öğrendiklerini bilmezler. Ancak yetişkinler sorgulayarak, düşünerek, muhakeme ederek öğrenirler. Sordukları sorularla öğretmeni de düşünmeye sevk ederler.

Pek çok yetişkin, yeni bir beceri öğrenmek, kişisel zevklerini tatmin etmek, ya da çocukluğunda yarım kalmış çalgı çalma isteğini gerçekleştirmek gibi amaçlarla derse gelir. Burada göz önüne alınması gereken en önemli husus "başlamak için asla geç olmadığı" gerçeğinin kendilerine anlatılmasıdır.

Meslekleri, günlük mesailerini ve ailelerinden geriye kalan zamanda çalgılarına zaman ayırabilen yetişkinler ile standart çalgı eğitimi dışında bazı özel yaklaşımlar kullanılmalıdır.

Tablo 1. Gould'un Yetişkin Gelişiminde Dönüşüm Evreleri
(Table 1. Gould's transformation stages in adult development)
(Onur, 2006:85)

Evre	Yaklaşık Yaş	Gelişimler
1	16-18	Ana baba denetiminden kurtulma isteği
2	18-22	Aileden ayrılma, yaşıt gruba yönelimi
3	22-28	Bağımsızlık geliştirme; bir mesleği ve çocukları yüklenim
4	29-34	Benliği soruşturma; rol karışıklığı; evlilik ve meslek doyumsuzluğu kırılabilirliği
5	35-43	Yaşamın amaçlarına ulaşmada ivedilik dönemi; zamanın sınırlılığını fark etme; yaşam amaçlarını yeniden düzenleme
6	43-53	Alışma; yaşamını kabullenme
7	53-60	Daha fazla hoşgörü; geçmişi kabullenme; daha az olumsuzluk; genel bir olgunluk

Tablo 2. Levinson'un ilk ve orta yetişkinlikteki gelişim dönemleri
(Table 2. Levinson's development stages in early and middle adulthood)
(Onur,2006:82)

Evre	Yaklaşık yaş	Gelişimler
1	17-22/ İlk yetişkinliğe geçiş	Yetişkinlik öncesi ile ilk yetişkinlik arasında gelişimsel bir köprü görevi görür.
2	22-28/ İlk yetişkinlik için yaşam yapısı girişi	Yetişkin yaşamının ilk biçimini oluşturma ve sürdürme dönemidir.
3	28-33/ 30 yaş geçişi	Giriş yapısını yeniden değerlendirme, değiştirme ve sonraki yaşam yapısına temel yaratma olanağı sağlar.
4	33-40/ İlk yetişkinliğin yaşam yapısını sonuçlandırma	İlk yetişkinlik çağını tamamlama ve gençlik dilekelerimizi gerçekleştirme aracıdır.
5	40-45/ Orta yaş geçişi	Hem ilk yetişkinliği bitirmeye hem de orta yetişkinliği başlatmaya yarayan bir başka büyük geçiş çağıdır.
6	45-50/ Orta yetişkinlik için yaşam yapısına giriş	Önceki dönemin benzeridir, yeni bir çağdaki yaşama ilk temellerini sağlar
7	50-55/ 50 yaş geçişi	Yaşam yapısına girişi değiştirmek ve belki iyileştirmek için bir orta yaş olanağı sunar.
8	55-60/ Orta yaşın yaşam yapısını sonuçlandırma	Orta yetişkinlik çağını sona erdirmemizin çerçevesini oluşturur.
9	60-65/ Son yetişkinlik geçişi	Orta ve son yetişkinlik arasında yer alarak iki dönemi ayıran ve bağlayan sınır dönemidir.

Çocuk ve ergene oranla gelişmiş sorumluluk duygusu, ödev yetiştirememe ve yeteri kadar çalgısına çalışmaması suçluluk duygusu ve derse gelmek istememeyi doğurur. Genelde eğitim düzeyi yüksek, mesleki yaşamında başarıya ulaşmış, ekonomik olarak ferah bireylerin tercihidir özengen-amatör çalgı eğitimi. Bu eğitimi alan bireyler, çalgıdaki zorlukları yaşadıkça " ben bunu nasıl başaramam" sorusunu sıkça düşünüp dile getirirken, dersteki çalamamalarından doğan utanma ve mahcubiyet, dersi öğretmen açısından da sıkıntılı bir havaya sokar.

Yetişkinler öğretmene yaklaşmakta çok utangaç olabilir. Yaş faktörü ya da çocukken çalgıya başlayıp da yarım bırakmış olmaları onları suçluluk duygusuna itebilir. Diğer taraftan, istenileni mükemmel bir şekilde gerçekleştirmek için çaba harcarlar. Başaramamaktan korkar, başarısızlıktan dolayı canları sıkılır. Çünkü, bireysel derslerin özelliği olan bire-bir öğrenme ortamlarında başarısızlık çok belirgindir. Özellikle, öğrenci kendi kendini çok eleştiriyorsa (ki bunu çok yapar) dersler psikolojik bir çileye dönüşebilir. Oysa çocuklar, ne yapacaklarının ve yanlışları nasıl düzelteceklerinin anlatılmasına alışkındırlar ve çok defa bundan rahatsızlık duymazlar. Önemli olan, bir çocuk olarak onların derslerde

neyi alıp götürdüğüdür. Yetişkinler için ise, onların derslerde akıl ve deneyim olarak neler getirdikleri önemlidir. Bu nedenle verilen örnekleri başarma ve doğruları öğrenme çabası yetişkinlerde çocukken öğrenilenlerden daha kapsamlıdır, çünkü yetişkinler başarılı öğrenen olmayı isterler (Ercan, 1998).

Zaman zaman yetişkinler kendilerine karşı bir öğretmenden daha katı olabilirler ve kendilerinden çok şey beklerler. Onlar için çocuklar gibi ders almak geçmişle yeniden baş kurmaktır. Bu nedendir ki yetişkinlerin öğrenme deneyimleri daha tatmin edicidir (Ercan, 1998).

Öğrencilerin müziği stres yaratan değil stres gideren bir unsur olarak görmesini sağlamak için temel hedeflerin zevk almak ve güzellikleri ortaya çıkarmak olduğu sık sık hatırlatılmalıdır. Olası hataların ise zamanla kaybolacağını vurgulamak, onların öz güvenlerini geliştirecektir (Lewis, 1996; Eskioğlu, 2002).

Yetişkin çalgı çalmaya sosyal bir avantaj olarak bakar, partilerde, birkaç şarkı çalabilmek, günün favori parçalarına eşlik edebilmek, nota okumayı öğrenmek, bazı akorları kullanarak bir şeyler yaratmak (Mach, 1990:154).

Ayrıca bazı yetişkinler ebeveyn olarak da çocuklarına model olmak (çalgı çalan ebeveyn çocuk için özendirici olabilir) ya da çocuklarıyla birlikte bir müzik topluluğunda çalmak isteyebilirler.

Bazen yaşam tarzının değişmesi; çocuğun evden ayrılması, yeni alınan bir yere taşınmak, eşlerden birini kaybetmek (ölüm) gibi nedenler bireylerin ilgi alanları ile ilgili olasılıkları denemelerine neden olur. "Çalgı çalmayı öğrenme; kendine saygı ve güvenme, kendini tatmin, sanat ve el becerilerini geliştirme, terapi olarak destek (çıkış noktası) ya da boş zamanları zenginleştirme olarak pan zehir olarak görülebilir" (Mach, 1990:154).

Yetişkin öğrenciler çalgı derslerine öğrencilik günlerini canlandıran bir psikoloji ile yaklaşır ve bu iş onlar için sadece müzik öğrenmekten çok daha fazla anlam taşır. Bu yaklaşımları çalgı dersini haftanın heyecanla beklenen saatleri haline getirir. Çünkü onlar bir beceriyi öğrenmekten çok, müziği yaşantılarıyla bütünleştirmeyi amaçladıklarından bu amacın aşama aşama gerçekleşmesi onlara büyük bir tatmin duygusu verir.

Yetişkinler amatör çalgı eğitimi yoluyla yaşamdaki rollerine bir de öğrenciliği eklerler. Bu da onlara yeni bir enerji ve heyecan verir. Özellikle orta yaş üstü yetişkinler bu yolla misyon kazanıp çevresindekilere (evlat, torun, yeğen...) rol model olma sorumluluğu duymaktadırlar. Bu bağlamda devamlılık onlar için daha da önem kazanır.

Özellikle orta yaşa yaklaşan öğrenciler çalgı çalmada fiziksel olarak zorlanmalar yaşayabilir. Bu fiziksel sıkıntılar çalgıya geç başlamış olmanın getirdiği zorlanmalar olduğu gibi çalgı çalmaya başlamadan önce gelişmiş kas ya da kemik rahatsızlıkları da olabilir. Bu sebeple öğrencilerin kişisel özellikleri (rahatsızlıkları: bel, parmak, bilek, kol, kas, tendonit, vs.) göz önünde bulundurularak, çalışmaya başlamadan önce ısınma hareketleri yapmaları, onları zorlayan pasajlar ve tekniklerden kaçınmaları ve sık sık kol ve parmaklarını dinlendirerek çalışmalarına devam etmeleri uygun olacaktır (Ercan, 1999).

Bu yaklaşımlar doğrultusunda bu araştırmada, 22 yaş sonrasında müziğe amatör olarak yaklaşan meslek sahibi, yetişkin öğrencilerin

eğitimleri esnasında karşılaşılan fiziksel ve psikolojik sorunlar ile bu sorunların çözümleri üzerinde durulmuştur.

Bu bağlamda; araştırmanın problem cümlesi: "Amatör çalgı eğitimi alan yetişkin öğrencilerde karşılaşılan sorunlar nelerdir?" biçiminde oluşturulmuştur.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Bu araştırma; amatör çalgı eğitimi alan yetişkin öğrencilerde karşılaşılan sorunların belirlenmesi ve verilen önerilerle bu eğitimi veren öğretmenlere ışık tutması bakımından önemlidir.

Fenmen amatör müzik eğitiminin önemi ve gerekliliği üzerine şunları söyler; "Bir ülkenin müziği hiç kuşkusuz ki profesyonel müzikçilerin ellerinde yaşam bulur ve gelişir. Ama amatörlerin katkısını da küçümsemeyelim. Bu düşüncesiyle sanat yaşamına atılıp her şeyini ona hasredenler olduğu gibi, çevresini sanatsever bir düzeye yükseltmiş nice amatörler de vardır. Amatörlük ciddiyet düşmanı değildir; kayıtsızlık ve disiplinsizlikle ilgisi yoktur. Bu kapsama giren müzikçiler profesyonellerden de fazla zevk sahibi olabilirler. Bu iki kategori arasındaki fark, sanat tekniğini elde etmek için gerekli çalışmanın yalnız profesyoneller tarafından yapılabilmesindedir" Sanatı besleyecek olan unsurların başında amatör müzikçileri görür. "Sanat alanındaki yeni odaklar için amatörler büyük gereksinim vardır. Büyük sanat ordusunun erlerini onlar oluşturur. Bir ulusun sanatsal düzeyi onlarla ölçülür"(Akt: Say, 1996:82; Türkmen, 2010).

3. YÖNTEM (METHOD)

Bu bölümde araştırmanın yöntemi ve modeli, evren ve örnekleme, verilerin toplanması, toplanan verilerin analizi ve çözümlenmesinde kullanılan yöntem ve teknikler yer almakta ve açıklanmaktadır.

3.1. Araştırma Modeli (Research Model)

Araştırma, genel tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. "Betimleme araştırmaları, mevcut olayların daha önceki olaya ve koşullarla ilişkilerini de dikkate alarak, durumlar arasındaki etkileşimi açıklamayı hedef alır" (Kaptan, 1989;34).

3.2. Evren ve Örneklem (Population and Sample)

Araştırmanın evrenini amatör müzik eğitimi alan yetişkinler, örneklemini ise araştırmaya gönüllü olarak katılan özel dersane ve halk evlerinde amatör çalgı eğitimi alan 33 meslek sahibi yetişkin oluşturmaktadır.

3.3. Veri Toplama Teknikleri (Data Collection Techniques)

Araştırmada kuramsal veriler alan araştırması/belgesel kaynak tarama yoluyla, nicel veriler ise uzman görüşüne dayalı oluşturulan anket, üçlü likert ve görüşme ile elde edilmiştir.

3.4. Verilerin Analizi (Data Analysis)

Anket aracılığıyla elde edilen nicel veriler; frekans (f) ve yüzde (%) dağılımı ile i tablolaştırılmıştır.

4. BULGULAR VE YORUMLAR (FINDINGS AND CONSTRUCTIONS)

Bu bölümde, araştırma verilerinden elde edilen bulgular yorumlanarak tablolar halinde gösterilmiştir.

4.1. Anket Uygulanan Yetişkinlerin Demografik Özellikleri (Demographic Specialities of the Adults Participated in the Survey)

Tablo 3. Ankete katılan yetişkinlerin cinsiyetleri
(Table 3. The gender of the adults participated in the survey)

Cinsiyet	f	%
Kadın	18	55
Erkek	15	45
Toplam	33	100

Tablo 4. Ankete katılan yetişkinlerin yaş aralığı
(Table 4. The age range of the adults participated in the survey)

Yaş	F	%
22-32	10	33
33-42	9	27
43-52	8	24
53-62	4	12
63-70	2	6
Toplam	33	100

Tablo 5. Ankete katılan yetişkinlerin eğitim durumu
(Table 5. The level of education of the adults participated in the survey)

Eğitim durumu	F	%
Lise	4	12
Lisans	14	42
Yüksek lisans	6	18
Doktora	9	27
Toplam	33	100

Tablo 6. Ankete katılan yetişkinlerin meslekleri
(Table 6. The professions of the adults participated in the survey)

Meslek	F	%
Tıp doktoru	7	21
Mühendis	7	21
İşletmeci	3	9
Müfettiş	1	3
Eczacı	1	3
Öğretmen	3	9
Avukat	1	3
Hemşire	1	3
Gazeteci	1	3
İşsiz	1	3
Mimar	1	3
Veteriner	1	3
Emekli	2	6
Kamu yönetimi-arş gör.	1	3
Yönetici	1	3
Diş hekimi	1	3
Toplam	33	100

Tablo 7. Ankete katılan yetişkinlerin çaldıkları çalgılar
(Table 7. The instruments of the adults participated in the survey)

Çalgı adı	F	%
Keman	5	15
Piyano	6	18
Viyolonsel	8	24
Flüt	1	3
Gitar	1	3
Ud	2	6
Bağlama	3	9
Akordeon	5	15
Klasik kemençe	1	3
Darbuka	1	3
Kanun	2	6
Bateri	2	6
Toplam	33	100

4.2. Anket Uygulanan Yetişkinlerin Çalgı Derslerine Yönelik Görüşleri (Instrument Lesson Opinions of the Adults Participated in the Survey)

Tablo 8. Çalgı dersine giderken kaygı duyuyorum
(Table 8. I feel nervous before the lesson)

Görüş	f	%
Katılıyorum	7	21
Kısmen Katılıyorum	12	36
Katılmıyorum	14	42
Toplam	33	100

Tablo 8’de görüldüğü gibi ankete katılan yetişkinlerden %36’sının çalgı dersine giderken kısmen kaygı duydukları,%42’sinin ise kaygı duymadığı görülmektedir. Yapılan görüşmelerde yetişkinler çalgılarına yeterince çalışmadıklarında öğretmenlerine mahçup olma duygusu ile kaygı duyduklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 9. Çalgımı doğru teknikle çalışmak konusunu önemsiyorum
(Table 9. I pay attention to play my instrument using the proper technic)

Görüş	f	%
Katılıyorum	18	55
Kısmen Katılıyorum	10	30
Katılmıyorum	5	15
Toplam	33	100

Tablo 9’da görüldüğü gibi ankete katılan yetişkinlerin %55’i doğru teknikle çalışma konusunu önemsediklerini ifade etmişlerdir. Bu konuyu önemsemeyen %15’in çalgıya yeni başladıkları (4-12 ay) ve doğru teknik bilincinin yeterince oluşmadığı yapılan görüşmelerde rapor edilmiştir.

Tablo 10. Çalgımı çalışırken kas ve kemik ağrım oluyor
(Table 10. I have muscle and bone pain while palyng my instrument)

Görüş	f	%
Katılıyorum	19	58
Kısmen Katılıyorum	8	24
Katılmıyorum	6	18
Toplam	33	100

Tablo 10'da yetişkinlerin %58'nin çalgılarını çalarken kemik ve kas ağrıların olduğunu, %24'ünün ise kısmen bu ağrıyı hissettikleri görülmektedir. Bu durumda yetişkinlerin çalgıya başladıkları yaşın kemik ve kas ağrılarına sebep olabileceği gibi doğru teknik ve çalışma saatlerinin de etkili olduğu söylenebilir. Yapılan görüşmelerde yetişkinler, çalgılarına ısınmadan çalışmaya başladıkları ve düzensiz çalışmalar yaptıklarını (3 gün hiç çalışmayıp 1 gün çok çalıştıkları) ifade etmişlerdir.

Tablo 11. Öğretmenimle iletişim kurmakta zorlanıyorum
(Table 11. I have communication difficulties)

Görüş	f	%
Katılıyorum	2	6
Kısmen Katılıyorum	5	15
Katılmıyorum	26	79
Toplam	33	100

Tablo 11'de görüldüğü gibi yetişkinlerin %79'u öğretmeni ile iletişim kurmakta zorlanmamaktadır. Bu durum yetişkinlerin çalgı eğitimi açısından oldukça olumlu ve elverişli bir ortam yaratmaktadır.

Tablo 12. Öğretmenim beni eleştirdiğinde moralim bozuluyor
(Table 12. I feel despondent when my teacher criticizes me)

Görüş	F	%
Katılıyorum	20	61
Kısmen Katılıyorum	9	27
Katılmıyorum	4	12
Toplam	33	100

Tablo 12'de yetişkinlerin %61'inin öğretmenlerinin olumsuz eleştirileri karşısında morallerinin bozulduğu görülmektedir.

Tablo 13. Derste çalgımı çalarken öğretmenimin sıkıldığını düşünüyorum
(Table 13. I think that my teacher gets bored when I'm playing my instrument in the classroom)

Görüş	f	%
Katılıyorum	15	45
Kısmen Katılıyorum	11	33
Katılmıyorum	7	22
Toplam	33	100

Tablo 13'de görüldüğü gibi yetişkinlerin %45'i derste çalgısını çalarken öğretmeninin sıkıldığını düşünmektedir. Yapılan görüşmelerde yetişkinler çalgılarından güzel ses çıkaramadıklarında, yeterince çalışmadıklarında öğretmenlerini sıktıklarını düşündüklerini ifade etmişlerdir. Bu olumsuz duyguyu hisseden öğrenci çalgısını çalarken

yeterince rahat olamaz. Bu düşünce de çalgıya olan ilgiyi azaltabileceği gibi kemik ve kas ağrılarına da arttırabilir.

Tablo 14. Ders dışı sohbetler psikolojimi olumlu etkiliyor
(Table 14. Conversations after class influences me positively)

Görüş	f	%
Katılıyorum	25	76
Kısmen Katılıyorum	6	18
Katılmıyorum	2	6
Toplam	33	100

Tablo 14'de ders dışı sohbetlerin yetişkinlerin %76'sının psikolojilerini olumlu etkilediği görülmektedir. Yapılan görüşmelerde yetişkin öğrenciler, ders dışı sohbetler ile öğretmenleri ile daha yakın ilişki kurdukları, bu yakınlığın ders stresini azalttığını ve çalgıdaki rahatlıklarını arttırdığını ifade etmişlerdir. Yaratılan bu sosyal ortam ile öğrencinin her hafta erteleme olmaksızın derse devam etmesi sağlanabilir.

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER (RESULTS AND SUGGESTION)

Bu bölümde araştırmada elde edilen bulgulara dayanılarak ulaşılan sonuçlar ve bu sonuçlara bağlı olarak geliştirilen öneriler yer almaktadır.

5.1. Sonuçlar (Results)

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre;

- Yetişkinlerin %58'nin çalgılarını çalarken kemik ve kas ağrılarına olduğu, %24'ünün ise kısmen bu ağrıyı hissettikleri,
- Yetişkin öğrencilerin %36'sının çalgı dersine giderken kısmen kaygı duydukları, %42'sinin ise kaygı duymadığı,
- %55'i doğru teknikle çalışma konusunu önemsediklerini,
- %79'unun öğretmeni ile iletişim kurmakta zorlanmadığını,
- %61'i derste öğretmenin eleştirisi karşısında moralinin bozulduğu,
- %45'i derste çalarken öğretmenin sıkıldığını düşündüğü,
- %76'sı ders dışı sohbetlerin psikolojilerini olumlu etkilediğini, ders dışı sohbetler ile öğretmenleri ile daha yakın ilişki kurdukları, bu yakınlığın ders stresini azalttığını ve çalgıdaki rahatlıklarını arttırdığı görüşünde olduğu belirlenmiştir.

5.2. Öneriler (Suggestions)

- Araştırmada elde edilen veriler sonucunda yetişkin öğrencilerin çalgı çalarken karşılaştığı fiziksel sıkıntılar yaşları ile ilgili olarak fizyolojik olduğu gibi yaptıkları işten tatmin olamama, eleştirilme, çalışmama, başaramama gibi kaygılarla çalgı çalarken gergin olmalarından da kaynaklanabildiği söylenebilir. Bu sebeple öğretmenin rolü burada oldukça önemlidir. Öğretmen öğrencisini eleştirirken karşısındaki öğrencinin yetişkin olduğunu göz önünde bulundurmalı ve uygun bir iletişim dili kullanılmalıdır.
- Çalışma süresini günden güne arttırmak uyarılması gereken bir konudur. Özellikle yeni başlayan ya da uzun tatillerden sonra

yeniden çalgıya başlayanlar için çalışma süresini yavaş yavaş arttırmak kas ve eklem ağrılarını en az düzeyde hissetmemizi sağlar. İstikrarlı şekilde çalışmak da bu tip ağrıları azaltacaktır. Bir gün 3 saat diğer gün hiç çalışmamak doğru bir yaklaşım olmaz. Öğretmenin bu konuda öğrencisini uyarıp ikna etmesi ve öğrencinin her gün çalışması fiziksel sıkıntılarını azaltacaktır.

- Fiziksel sorunlar için diğer bir öneri de öğrencilerin çaldıkları eserlerin kolaylaştırılmış edisyonları ve uygun duatelerle tekrardan ele alınması olabilir.
- Yetişkinlerin topluluk önünde çalmaktan utanma veya çekinme gibi duygularını yenebilmeleri için (solo parçalar yerine) severek ve kolayca çalabilecekleri ve kendilerine güven duyabilecekleri küçük düetler vererek, becerilerini topluluk önünde sergileyebilmelerine olanak tanınmalıdır.
- Öğrenme çalışmaları sırasında yetişkin öğrencileri cesaretlendirmeli ve dersin uygun zamanları içinde onların duygularını ifade etmelerine, yorumlarda bulunabilmelerine olanak tanınmalıdır.
- Öğretmen yetişkin öğrenci için farklı anlamlar taşıyabilir. Her öğrenci alanına hakim ve iletişimi güçlü bir öğretmene saygı gösterir. Ancak yetişkin öğrenci öğretmeni ile dostluk kurma isteği içindedir. Öğretmen tarafından bu yakınlığın gösterilmesi öğrenciyi derste psikolojik olarak rahatlatacak bu da yetişkinin çalgısında rahatlığını sağlayacaktır. Çalgı çalarken öğrencinin rahat olması fiziksel rahatsızlıklarının da azalmasını sağlar.
- Öğretmenler teknik konusu üzerinde oldukça önemle durmalı. Özensiz, yanlış teknikle çalgı çalma-çalışma daha çok kas ve kemik ağrısına sebep olur. Doğru teknikle çalışıldığında bireyler daha uzun süre çalgı başında oturabilirler. Doğru teknik çalgıyı tutuş- oturuş, doğru bir sağ ve sol eli kapsar.
- Öğrencilerin yaşları ile kemik ve kas ağrısı ilişkisi, haftalık çalıştıkları süre ile kemik ve kas ağrısı ilişkisi, çalgıdaki doğru teknikle çalmayı önemseme durumları ile kas ve kemik ağrı ilişkisi, öğretmeni ile kurduğu ilişki ile kas kemik ağrısı ilişkisi, derse devamlılık ve öğretmeni ile kurduğu ilişki gibi konuların araştırılması önerilir.

KAYNAKÇA (REFERENCES)

- Clavier, (2003). "Questions and Answers" Mart sayısı.
- Ercan, N., (1998). Yetişkinlerde Piyano Eğitimi ve Karşılaşılan Sorunlar, GÜGEF dergisi ,cilt 18,sayı 2
- Holt, J., (2011). Never too late: My Musical life story
- Johnson, R., (1996). The Adult Student: Motivation and Detention American Music Teacher, October- November.
- Kaptan, S., (1989). Bilimsel Araştırma Gözlem ve Teknikleri. Tekişik AŞ., Ankara.
- Lewis, M.B., (1996). (Çeviren: Eskioğlu, I. (2002) "Yetişkin Öğrencilerin Özel İhtiyaçları", "Piyano eğitiminde ilke ve yöntemler" yüksek lisans dersi ders ödevi
- Mach, E., (1990). "Well Tempered Keyboard Teacher- The Adult as a student" Sayı:15

- Myra, B.-T., (2007). "Joyfull Teaching with Adult Students" Clavier, Mayıs/ Haziran.
- Onur, B., (2006). "Gelişim Psikolojisi" Yetişkinlik-Yaşlılık-Ölüm
- Say, A., (2002). Müzik Sözlüğü. Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.
- Türk Dil Kurumu, (1998). Türkçe Sözlük
- Türkmen, U., (2010). "Çocuğun Bireysel Toplumsal ve Kültürel Gelişiminde Amatör Müzik Eğitiminin Yeri Problemleri ve Çözüm Önerileri", İlköğretim Online 9 (3), 960-970, 2010, (online), <http://ilkogretim-online.org.tr>
- Uçan, A., (1982). "Gazi Yüksek Öğretmen Okulu Müzik Bölümü Müzik Alanı Birinci Yıl Programının Değerlendirilmesi" Yayınlanmış Doktora Tezi, Ankara.
- Uçan, A., (?). "Müzik Eğitiminin Temel Niteliği, Üç Ana Türü ve Bazı temel Sorunları", Orkestra Dergisi, Sayı:207.
- Uçan, A., (2005). "Müzik Eğitimi" Temel Kavramlar- İlkeler- Yaklaşımlar ve Türkiye'deki Durum.
- Uslu, M., (2006). Türkiye'de Çalgı Eğitiminin Yaygınlaştırılmasında ve Geliştirilmesinde Çoksesli Müzik Eğitimi Görüşü, Müzik ve Bilim Dergisi: Mart sayısı.
- Yoncalık, O., (2004). "Milli Eğitimde bir kültür aktarım alanı olarak halk oyunları(dansları) ve Beden eğitimi öğretmenliği", Milli Eğitim Dergisi, Sayı: 164.